

Innblikk

Trygderettens avis

Nr. 3/2009

Kjennelser avsagt i ukene
1/16-2009

1. Kjennelse av 13. mars 2009. Ankesak nr. 08/01387. Ftrl. § 1-5. Sivilstand. Spørsmål om samboerstatus som følge av nære boforhold og dermed bortfall av rett til stønad som enslig forsørger.

Overgangsstonad. 33 år gammel kvinne med tre barn, hvorav de to yngste hadde samme far. Spørsmålet for retten var om vedkommende hadde aleneomsorgen i folketrygdelovens forstand. Hun og barnefaren bodde vegg i vegg i en tomannsbolig i rekke - totalt seks leiligheter i huset. Retten fant ikke grunnlag for å gjøre unntak fra § 1-5 grunnet de nære boforholdene, og at det måtte være en presumpsjon mot aleneomsorg ved slike boforhold. Retten tok også stilling til, grunnet uklarheter rundt det bygningsmessige, om det kunne sies å foreligge andre nære boforhold. Retten fant at så var tilfellet. Partene bodde vegg i vegg, og da måtte boforholdet anses som nært. Retten fant da at vedkommende ikke kunne anses å ha hatt aleneomsorgen i folketrygdelovens forstand i den aktuelle perioden. Stadfestelse.

2. Kjennelse av 3. april 2009. Ankesak nr. 08/02286. Ftrl. § 4-10. Dagpenger – forlenget ventetid. "Rimelig grunn" til å si opp arbeidsforhold. Overgang fra et vikarbyrå til et annet.

Spørsmål om vedkommende hadde rimelig grunn til å si opp arbeidsforhold hos et vikarbyrå for å begynne i et annet hvor det viste seg at han ikke umiddelbart fikk oppdrag. Retten viste til praksis på området og la til grunn at kravet, ifølge retningslinjer om at det nye arbeidsforholdet må fremstå som minst like sikkert for at det skal være rimelig grunn til å si opp, må modifieres i forhold til hva en ren språklig forståelse tilsier. Vurderingen av om det forelå rimelig grunn må dessuten gjøres ut fra de forutsetninger vedkommende hadde på oppsigelsestidspunktet, og ikke retrospektivt, slik NAV hadde gjort. Vedtaket ble omgjort.

3. Kjennelse av 27. mars 2009. Ankesak nr. 08/01848. Ftrl. § 10-7. Ytelser under medisinsk rehabilitering – stønadsformer. At aktuelt hjelpemiddel – her: Apetittfôrvogn i landbruk - er en "maskin" hindrer ikke at stønad til anskaffelse kan gis.

Gårdbruker med allergi og ryggsmertes hadde en besetning på 18 melkekyr og en del ungdyr, og ville utvide gårdsdriften til ca. 50 voksne dyr. For å greie gårdsdriften mente han at han var avhengig av å få stønad til anskaffelse av en appetittfôrvogn, som er en type foringsrobot. NAV påberopte at den aktuelle foringsroboten var en maskin og at stønad til anskaffelse derfor var avskåret, subsidiært at appetittfôrvognen ikke var nødvendig for å holde vedkommende i arbeid. Med henvisning til kjennelse i sak 08/00188 mente retten at appetittfôrvognen etter forholdene kunne være et hjelpemiddel i folketrygdlovens forstand. Det var ikke avgjørende om innretningen kunne kalles en "maskin" eller ikke, men om den var nødvendig og hensiktsmessig for å opprettholde vedkommendes tilknytning til arbeidslivet. Selv om foringsroboten også ville være gunstig for vedkommendes rygg, framsto den etter rettens oppfatning først og fremst som en naturlig mekanisering for framtidsrettet drift av gårdsbruk med den aktuelle størrelsen. Dette tilsa at vedtaket måtte stadfestes.

4. Kjennelse av 27. februar 2009. Ankesak nr. 08/02251. Ftrl. § 10-7. Ytelser under medisinsk rehabilitering – stønadsformer. Tilståelse av bilstønad etter § 4 i forskrift om stønad til motorkjøretøy. Bestemmelsen ikke antatt å stille krav om varighet av arbeidsforhold.

Kvinne, 52 år, med full uførepensjon arbeidet som avisbud i over halv stilling og søkte om bilstønad. NAV avsto kravet etter ftrl. § 10-5 begrunnet med at det var lite sannsynlig at inntekten ville overstige folketrygdens grunnbeløp, jf. ftrl. § 12-12. Det ble også anført at det var for tidlig å vurdere om arbeidsforholdet ville bli varig. Krav med hjemmel i § 10-6 ble også avslått. Retten kom til at mye tydet på at hennes årsinntekt sannsynligvis ville overstige 1G og at kravet dermed skulle vært vurdert etter ftrl. § 10-5. Med henvisning til Rt-2008-688 fant retten det nødvendig med oppdaterte inntektsopplysninger, og vedtaket ble opphevet og hjemvist. Retten fant videre at det ikke var grunnlag for å oppstille et krav til varighet av arbeidsforholdet i bilforskriften § 4 selv om rundskrivet kunne tyde på dette. Retten viste til ordlyden i og formålet med lov og forskrift samt Trygderettens kjennelser 01/04763, 03/02127, 04/01827 og 05/00110.

5. Kjennelse av 30. januar 2009. Ankesak nr. 08/01796. Ftrl. § 11-10. Ytelser under yrkesrettet attføring. Grunnlag for attføringspenger. Forutgående mottak av gradert uførepensjon i kombinasjon med deltidsarbeid. Inntektsvurdering, jf. andre ledd i § 11-10.

Tidspunktet for sykmelding i deltidsarbeidet, ikke (det tidligere) uføretidspunktet ved uførepensjon, avgjørende ved fastsetting av grunnlaget for attføringspenger. Ikke grunnlag for å samordne attføringspengene med uførepensjon, jf. § 11-18 og tidligere kjennelse i sak 05/02280. Beregning av attføringspenger. Folketrygdloven §§ 11-10, 11-11 og 11-18. Omgjøring. Vedkommende hadde mottatt 60 % uførepensjon. Hun hadde deretter hatt deltidsarbeid, som hun ble helt sykmeldt fra i 2005. Etter at sykepengerrettighetene utløp mottok hun rehabiliteringspenger i tillegg til uførepensjonen. Ved etterfølgende overgang fra rehabiliteringspenger til attføringspenger ble dagsatsen redusert. Det var ikke grunnlag for NAV arbeids forståelse av beregningsreglene for attføringspenger, som avvek fra NAV trygds forståelse av beregningsreglene for rehabiliteringspenger. Aktuelle regler for attføringspenger og rehabiliteringspenger var tilnærmet identiske. Grunnlaget for attføringspengene måtte være den inntekt hun hadde før hun ble sykmeldt i 2005. Det måtte ellers tas hensyn til at denne inntekten skrev seg fra deltidsstilling. Det var derfor ikke var grunnlag for "samordning" med uførepensjonen etter regler i ftrl. § 11-18, jf. sak 05/02280 med etterfølgende praksis.

6. Kjennelse av 13. februar 2009. Ankesak nr. 08/01925. Ftrl. § 12-2. Uførepensjon - forutgående medlemskap. Bruk av reglene om forutgående medlemskap forutsetter normalt at materielle vilkår for rett til uførepensjon må foreligge.

Vedtaket om å avslå krav om uførepensjon ble opphevet. Kvinne hadde i flere perioder bodd og arbeidet i Australia. Hun satte fram krav om uførepensjon i juni 2006 - mindre enn tre år etter at hun kom hjem til Norge. NAV påberopte at vedkommende ikke fylte kravet til forutgående medlemskap, jf. folketrygdloven § 12-2, subsidiært at hun ikke fylte materielt vilkår for rett til uførepensjon om sykdom som hovedårsak til uførheten, jf. ftrl. § 12-6. Retten viste til at et avslag etter § 12-2 i utgangspunktet forutsetter at de materielle vilkårene for rett til ytelsen foreligger. Retten fant at det (i klageomgangen) var tilkommet opplysninger som tilsa at kravet om sykdom som hovedårsak var oppfylt noe tid etter at vedkommende kom tilbake til Norge. NAV hadde ikke tatt stilling til betydningen av lovendring, jf. § 12-2, fjerde ledd, som var gitt tilbakevirkende kraft - noe som måtte gjøres. Videre måtte NAV prøve betydningen av trygdeavtale med Australia som fra januar 2007 også omfattet uførepensjon.

7. Kjennelse av 3. april 2009. Ankesak nr. 08/02707. Ftrl. § 12-7. Uføreytelse - nedsatt inntektsevne - uføregrad. Vedtak om å sette ned uføregraden - med grunnlag i inntekt innenfor inntektsgrense - ved ny tilståelse av tidsbegrenset uførestønad (TU) – ble stadfestet.

Kvinne, 55 år med psykiske plager, hadde 55 % tidsbegrenset uførestønad (TU) i 3 år. Hun jobbet i 45 % stilling og tok etterhvert ekstravakter innenfor friinntektsgrensen. Hun søkte deretter uføreytelse på ny, og hadde da i tillegg vært sykemeldt for hoftelddsarthrose noen måneder og var fortsatt sykemeldt. Hun fikk TU i nye 3 år, men nå redusert til 45 % grunnet økt inntekt året før. Hun hadde høyt sykepengegrunnlag grunnet det samme, men faktisk lønn året før ble lagt til grunn som inntekt etter uførhet. Hun anket og ville fortsatt ha 55 % fordi hun bare hadde tjent ekstra innen friinntektsgrensen. Hun hevdet dessuten at hun ikke ville kunne fortsette med ekstravakter etter sykmeldingen. Retten pekte på at § 12-7 gir anvisning på en framtidsrettet vurdering av inntektsevnen, og det var i hennes tilfelle usikkert om hun ville kunne ha inntekt som før. Retten la imidlertid vekt på faktisk inntekt i sykepengeperioden og at framtiden dog var usikker. Stadfestelse, men forutsatt at uføregraden ble vurdert på ny etter opphør av sykepenger.

8. Kjennelse av 6. mars 2009. Ankesak nr. 08/01782. Ftrl. § 13-3. Yrkesskade – arbeidsulykke. Saksforhold der uberettiget anmeldelse for tyveri fra arbeidsplassen hadde tilstrekkelig ulykkeskarakter til å utgjøre "arbeidsulykke".

Kvinnelig hjelpepleier på sykehjem ble uberettiget anmeldt for tyveri av legemidler. Hun var ukjent med anmeldelsen og ble uforberedt oppsøkt av politiet på fridag hjemme, pågrepet og tatt med til avhør. Hennes 5-årige datter måtte plasseres i barnehage. Boligen ble ransaket uten resultat. Arbeidsgiver ga ingen forklaring. Hun fikk deretter psykiske plager. Retten fant ikke grunnlag for noen forutgående belastende konflikt over tid på arbeidsplassen av betydning. Anklagen ble ansett alvorlig. Retten fant etter omstendighetene grunnlag for å omgjøre vedtaket slik at hendelsen ble godkjent som arbeidsulykke. Øvrige vilkår for godkjenning som yrkesskade var det ikke tatt stilling til.

9. Kjennelse av 20. mars 2009. Ankesak nr. 09/00073. Ftrl. § 13-6. Yrkesskade - arbeidstakarar. Skade oppstått under sykling mellom ordinært arbeidsstad og bustad i arbeidstida.

Ein lærar blei påført personskade under sykkelstur mellom skulen og heimen. I heimen skulle han, mellom anna, førebu ein tale til eit avslutningsarrangement seinare på ettermiddagen. Etter retten sitt syn var han ikkje under reise mellom to arbeidsstader, fordi arbeid frå heimen ikkje var nødvendig ut frå arbeidet sin art, som etter praksis var eit vilkår for yrkesskadedekning i slike tilfeller. Vist til praksis. Stadfesting.

10. Kjennelse av 23. januar 2009. Ankesak nr. 08/01121. Ftrl. § 13-6. Yrkesskade - arbeidstakere. Aktivitet under seminarpause – slalåmkjøring.

Skade oppsto under et seminar i regi av arbeidsgiveren. Hendelsen inntraff i en lengre pause i programmet for seminaret, som var avsatt til friluftsliv. Vedkommende hadde leid ski og var på vei fra bilen og innom hotellet før hun skulle stå på ski i slalåmbakken. Retten fant at aktiviteten ikke hadde tilstrekkelig nær sammenheng med faglig del av seminaret til at hun kunne anses yrkesskadedekket. Det ble blant annet vist til at det ikke var snakk om noen ordinær pauseaktivitet. Videre var det ikke utøvet press fra arbeidsgiver for at de ansatte skulle delta. Vedkommende kunne selv disponere tiden i pausen. Skikjøring hadde heller

ingen tilknytning til arbeidsoppgavene eller til den faglige delen av seminaret. I kjennelsen er det vist til Rt. 2004 s. 487 som angir nærhet mellom skadesituasjonen og den ordinære arbeidssituasjonen som det viktigste kriterium ved vurderingen. Det ble også vist til flere kjennelser i Trygderetten, herunder to femmedlemskjennelser med ankenr. 07/02822 og 07/02880. Kjennelsen i ankenr. 07/02880 er senere kjent ugyldig i dom av Hålogaland lagmannsrett den 18. mai 2009 (saksnr. 08-122629FØR-HALO).

11. Kjennelse av 17. april 2009. Ankesak nr. 08/02179. Ftrl. § 13-17. Yrkesskade – menerstatning. Lagt til grunn at om arbeidsulykke er hovedårsak til varig skade kreves ikke i tillegg at skadefølgen er adekvat eller påregnelig for at den skal gi grunnlag for medisinsk invaliditet i forhold til reglene om menerstatning.

Kvinne født 1958 med iransk bakgrunn hadde tatt treårig økonomiutdannelse før hun kom til Norge i 1989. Hun hadde arbeidet full tid i barnehage siden 1991 minimalt med fraværsdager. I 2002 stanget hun hodet i et vindu og pådro seg en moderat hjernerystelse. Var innlagt på sykehus og fikk intens hodepine, lysskyhet, kvalme og nakkeplager, etter hvert også muskelsmerter, depresjon og angst. Hun hadde fått godkjent følgetilstand til traumatisk hjerneskade som yrkesskade, men denne var ansett omfattet av invaliditetstabellens punkt 1.9.1, med invaliditet lavere enn 10 %. Hun fremsatte krav om menerstatning og ville ha godkjent disse psykiske plagene som yrkesskade. Vedtak om å avslå krav om menerstatning ble opphevet og hjemvist til ny behandling. For å klargjøre om det forelå invaliditet som nevnt i invaliditetstabell pkt 1. 9.2.1 måtte det gjennomføres en nevropsykologisk undersøkelse. Ved avgjørelsen av om øvrige plager kunne godkjennes måtte det tas utgangspunkt i hovedårsakslæren. Det kan ikke stilles et rettslig krav til påregnelighet eller adekvans av skadens omfang dersom det sannsynliggjøres at yrkesskaden faktisk er hovedårsak, jf. Rt. 2006 s. 735. Påregnelighet av plagene/ traumets skadepotensial, kommer imidlertid inn som ledd i en alminnelig bevisvurdering av hva som må regnes som hovedårsak til plagene.

12. Kjennelse av 17. april 2009. Ankesak nr. 08/01763. Ftrl. tidligere § 14-10. Ytelser ved fødsel og adopsjon – fedrekvote. Krav til yrkesaktivitet hos mor som "[...] har svart til minst halv stilling [...] i opptjeningsperioden".

Vedkommende hadde fått avslag på krav om uttak av fødselspenger på fedrekvote. Villkårene i daværende § 14-10 ble ikke ansett oppfylt, fordi mor ikke hadde vært i yrkesaktivitet som rent faktisk svarte til minst halv stilling i 6 av de siste ti månedene forut for stønadperioden. Privat part påberopte at kravet "svart til minst halv stilling" i § 14-10 kunne anses oppfylt om yrkesaktiviteten, ut fra en gjennomsnittsberegning, utgjorde mer enn halv stilling i opptjeningsperioden. Det ble avholdt muntlig forhandling i Trygderetten. Spørsmålet er ikke særlig regulert noe sted, og det foreligger ikke tilgjengelig praksis angående dette. Retten gjennomgikk historikk til bestemmelsen. Ut fra uttalelser i forarbeid og rettsystematiske betraktninger sluttet retten seg til den forståelsen NAV hadde lagt til grunn. Stadfestelse.

13. Kjennelse av 13. mars 2009. Ankesak nr. 08/02721. Ftrl. § 15-6. Stønad til enslig mor eller far – overgangsstønad. Utvidet stønadperiode, jf. tredje ledd. Praksis/ hospitering kunne gi grunnlag for stønad etter denne bestemmelsen.

Krav om utvidet overgangsstønad under utdanning etter folketrygdloven § 15-6, tredje ledd. En 36 år gammel kvinne mottok yrkesrettet atferdstraining og overgangsstønad. Overgangsstønad ble stanset med den begrunnelse at praksis/hospitering ikke ga rett til

utdanningsstønad og NAV mente dette måtte gjelde også overgangsstønad. Retten var ikke enig. Det lå forskjellig hensyn bak de to stønadene og rundskrivet til overgangstønad under utdanning hadde ikke samme begrensning. Vist til en tidligere kjennelse i Trygderetten som pekte på samme forhold (ankesak 04/3562). Retten omgjorde slik at overgangsstønaden ble gitt frem til kalendermåneden etter at barnet fylte 8 år.